

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**S. Augustinus, Episcopus in Africa Hipponensis, Veritatis
Evangelico-Catholicæ In Potioribus Fidei Controversiis
Testis Et Confessor, Contra Bellarminum Et Alios
Scriptores Papæos, antiquos pariter & ...**

Reiser, Anton

Francofvrti, 1678

Cap. 18. de Ligno Vitæ

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72506](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72506)

quoque pariter de hac pronuntiat, adserere quidem, vel potius referre Patres hanc Sententiam, Paradisum adhuc existere, sicut & plerosque Scholasticos, sed nullo modo tanquam de Fide; qui & idem in specie de Augustini monet Sententiã, quod Pererius ante Eum observavit contra Bellarminum. Quia verò Bellarminus responsum Pererii ad Sententiam Augustini tanquam minus aptum eludere satagit, idè juvat audire Arriagam, sequentia pro responso Pererii exhibentem: Bellarminus rejicit eorum solutionem, qui dicunt, Augustinum loqui solum de precedenti existentiã Paradisi. Verum arbitror, Augustinum ibi, licet posuerit verbum significans de presenti, non tamen locutum esse, nisi contra eos, qui Paradisum allegoricè & metaphoricè tantum intellexerunt. E quo enim Scriptura loco, aut ex quã definitione potuit tunc Augustinus inferre, esse de Fide, illum durare etiamnum? Nam licet fortè, quia multi Patres idem post ipsum senserunt, jam non liceret de eã Veritate dubitare: At cum tunc quasi in Augustino robur habere inciperet hæc Sententia, non poterat judicari, ut absolutè de Fide. Bonfrerius itidem aperte, Verius existimo, Paradisum terrestrem jam non extare; & quamvis ea terra Regio jam extet, in quã constitus fuit Paradisus, tamen Diluvio illam totam loci amenitatem perivisse, laudans aliquos Authores, quorum nomina jam habuimus. Post aliqua: Ex quo colligas, nimis temerè dixisse Sixtum Senesem, hanc Sententiam à Fidei Regulã exorbitare, cum tamen apertè sentiat Augustinus, hanc Questionem minime ad Fidem pertinere. Aliorum plurimum verba, quorum in Vindicis Evangelico Thomisticis facta est mentio, adscribere superfedeo, cum ex his manifestum sit satis, quid de Augustini Sententiã contra Bellarminum & Sixtum Senesem juxta non paucos Ecclesiæ Romanensis Scriptores sit habendum.

vid. D.
Dorich. in
Thomã
Conf. p.
365.

CAPVT DECIMVM ET OCTAVVM,

DE

Ligno Vita.

Bellarminus de ejus vi & efficacità duas esse Patrum Sententias scribit, unam Augustini & Theologorum plerorumque Scholasticorum, alteram verò aliorum Patrum & Ecclesiæ Doctorum. Illam describit, Lignum Vita institutum fuisse ad arcendam Mortem, quæ contingere solet ex Senio. Quamvis enim per communes cibos reparatur humidum illud, quod ex generatione accepimus, quodque adsidue per actionem caloris naturalis absumitur, illa tamen extranea Substantia, quæ ex alimento accedit præexistenti humido, nunquam est tantæ virtutis, quantum fuerat illa, quæ deperditæ est. Ita paulatim vis nutrens diminuitur, ac tandem funditus perit, & ea pereunte animalis vita extinguitur. Vult igitur Augustinus, eum fuisse Ligni Vita usum, ut vim roboraret et nutrirentem, & hoc modo hominem à Senectute & Morte defenderet, scribens: Cibus aderat, ne esuriret; potus, ne sitiret; Lignum Vita, ne illum Senectæ dissolveret. Nullus morbus intrinsecus, nullus tunc mutaretur extrinsecus. Citat alia quatuor loca, in quibus Sanctum Patrem idem docere monet.

In fine capituli etiam posteriorem Sententiam sibi probabiliorē videri fatetur, tamen priorem propter Augustini & multorum Scholasticorum auctoritatem non negat etiam esse probabilem, arbitratus, utramque sine erroris periculo posse defendi. Hanc ob causam, quia nulla hic intercedit Controversia Fidei fundamentum tangens, sed talis, de quã in utramque partem licet disputare, nobis quoque licebit hic esse brevioribus, ad sequentia nimirum attentis & properantibus. Id in primis prætereundum non est, Bellarminum dissimulasse quæstionem, quæ aliàs communiter hic solet moveri, An illa vis arboris Vita, servandi hominem à corruptione, fuerit naturalis an supernaturalis? à Pererio diligenter tractatam, qui itidem Augustino, Bedæ & Bonaventuræ aliam, aliam Straboni, Hugoni de S. Victore, Thomæ Aquinati adscribit Sententiam. Illam ipsis Augustini verbis & quidem sequentibus ita exponit, quibus docuit, quamquam corporalem cibum, talem tamen præstitisse illam arborem, quo corpus hominis Sanitate stabili firmaretur, non sicut alio ex cibo, sed non-nullâ inspiratione salubritatis occultâ. Profecto enim, licet nutritus panis, aliquid tamen amplius habuit, cujus unâ collyride hominem Deus ab indigentia famis dierum quadraginta spatio vindicavit. An credere dubitamus, per alicujus arboris cibus, cujusdam altioris significationis gratiã homini DEum præstitisse, ne corpus ejus vel in firmitate, vel etate in deterius mutaretur, aut etiam in occasum laberetur: qui cibo ipsi manus præstitit tam mirabilem statum, ut in scitilibus vasculis farina & oleum deficientes resisterent, nec deficerent? Pererius addit, hoc loco Augustinus duobus exemplis, sub-

lib. 14. de
Civ Dei,
cap. 26.

lib. 8. de
Gen ad lit.
cap. 5.

subcinericii panis Eliæ, altero farinæ & olei Viduæ Eliæ, declarat, vim arboris Vitæ, nec
 videri debere incredibilem, & fuisse Supernaturalem. Idem Augustinus in eodem opere
 ait, Adamum propter peccatum separari debuisse à Ligno Vitæ, siue quod ab illo ipso subsisteret
 felix ille status corporis ex re visibili, virtute invisibili; siue quod in eo esset Sacramentum vi-
 sibile invisibilis Sapientiæ. Et alibi hoc modo scribit: Corpora primorum Parentum ante
 peccatum sic erant adfecta, ut licet Senio non veterascerent, ut necessitate perducerentur ad
 mortem, qui status eis de Ligno Vitæ, quod in medio Paradisi cum arbore vitæ simul erat, DEI
 gratiæ mirabili præstatur; tamen & alios sumebant cibos, præter unam Arborem, quæ fuerat
 interdicta. Et paulò infra: Alebantur aliis cibis, quos sumebant, ne corpora animalia ali-
 quid molestiæ esuriendo ac sitiendo sentirent; de Ligno Vitæ autem propterea gustabatur, ne
 Mors undecunque subreperet eis, vel Senectute confecti decursis temporum spatii interirent,
 tanquam cætera essent alimento, illud Sacramento, ut sic fuisse accipiat Lignum Vitæ in Para-
 diso corporali, sicut in spirituali, hoc est, intelligibili Paradiso est Sapientiæ Dei, de qua scri-
 ptum est, Lignum Vitæ est his, qui apprehenderint eam, & qui tenuerint eam, beati. Et in-
 fra in eodem Libro: Adam non immortalitate illà absolutà atque indissolubili, sed Ligno
 Vitæ à mortis necessitate prohibebatur, atque (in) iuventutis flore retinebatur. Post locum à
 Bellarmino adductum provocat Pererius etiam ad Authorem quæstionum Veteris &
 Novi Testamenti Augustino antehac adscriptarum, & quidem eo nomine à Thomà cita-
 tum, cujus verba in antecedentibus hæc laudavit: *Quamdiu in Creatoris lege duravit ho-*
mo, dignus fuit edere de Arbore Vitæ, ut mori non posset. Nec enim corpus tale erat, quod dis-
solvi videretur impossibile; sed gustus arboris Vitæ corruptionem corporis inhibebat. Deni-
que etiam post peccatum potuit indissolubilis manere, si modo permixtum esset (vel fuisset) illi,
edere de arbore Vitæ. Nam quomodo immortale corpus habebat, quod sustentabatur cibo?
Immortalis enim non eget cibo, neque potu; cibus enim vires præstabat. Vitæ autem arbor
modo Medicinæ omnem prohibebat corruptionem, sic enim homini erat quasi murus inex-
pugnabilis. Hæc ex Augustino pro Supernaturalitate virtutis in Ligno Vitæ Pererius,
 qui postquam aliorum Sententiam de naturalitate itidem verbis ipsorum exposuit,
 suum sequentibus interpoluit iudicium. Ad posteriorem libentius accedo Sententiam, sic
 enim ipse mecum reputare ac ratiocinari soleo: Si Virtus arboris vitæ fuisset Supernatura-
 lis, non adfuisset illi post hominis peccatum, nec homini peccatori profuisset. Atqui
 fuisset illam virtutem in arbore Vitæ post hominis peccatum, aperte Divina ostendit Scri-
 pturâ, narrans, propterea Deum tantâ aditum Paradisi custodiâ munivisse, ne homo in
 Paradisum intrare auderet, & fructum arboris Vitæ comedens viveret in æternum.
 Sicut igitur virtus Sacramentorum, quia supernaturalis est, in eo, qui cum peccato ea su-
 scipit, effectus suos non operatur; ita si virtus arboris Vitæ fuisset supernaturalis, nihil
 profectò homini peccatori profuisset, nec ad custodiendam eam ullo opus fuisset præsi-
 dio, sed satis fuisset, DEum illi non adfuisse ad effectum illum operandum. Deinde, cum
 virtus Arboris illius efficax esset non ad infinitum tempus, sed ad tempus aliquod deter-
 minatum, nihil prohibet, eam virtutem fuisse naturalem. Si enim cætera Paradisi ar-
 bores potuissent naturaliter hominem conservare ad duo Annorum millia, potuit etiam
 Arbor Vitæ naturaliter eum conservare ad tria vel quatuor Annorum millia; quacun-
 que enim specie Arboris productâ potest DEus, infinita pollens vi & potestate, aliam
 præstantioris naturæ & majoris potentiæ ac efficacitatis procreare. Ita etiam sentit lau-
 datus ad caput antecedens Bonfrerius, post Pererium contra Augustinum pro naturali-
 tate virtutis Ligni vitæ scribens: *Quid vetat, Deum posse talem producere Arborem, quæ hanc*
naturalem vim habeat, restaurandi perfectè humidum illud nativum, & calorem innatum con-
fortandi? Si potuit, quid vetat dicere, id fecisse, maxime cum & Serpentem & Aquilam rejuve-
nescere, & à Senio complures virtute forsitan aliquâ naturali ad iuventutem rediisse legamus.
 Similem in modum contra Augustini pro Supernaturalitate opinionem, nuperus Scri-
 pturæ Interpres, Franciscus Carriere, Ordinis Minorum scripsit: *Lignum Vitæ dicitur, non*
quod vitam daret non viventi, sed quod comedentis conservasset & prorogasset, & à morbis ac
Senio immunem & sanam conservasset vitam, erat q, vis hæc non supernaturalis, ideoq, post pec-
catum ablata illi, sed naturalis, uti est vis medendi in aliis fructibus. Inde enim à suâ natura dicitur
Arbor Vitæ, ideoq, & post peccatum perstitit ejus hæc Virtus, eaq, de causâ exclusus est
Adam de Horto. Hæc illi de virtute Arboris hujus naturali contra Supernaturalitatem,
 quam Augustino adscribunt, quamvis Sententiam ejus deserentes, in ea quam à Bel-
 larmino propositam inter alia plura Scherlogus, in Antiquitatum Ebraica-
 rum Dioptra observat, quando Pater Sanctus verbis à Bellarmino laudatis scripsit,

Rrr

nul-

lib. 11.
cap. 40.lib. 13, de
Civ. Dei,
cap. 20.

cap. 33.

Quæst. 19

pag. 349.

nullius extrinsecæ violentiæ periculum extitisse, ut quod Ignis aut ferrum non læderet, A-
 quæ non submerfissent, haud putandum sit, à fructu ligni Vitæ communicatum, ut contra
 istiusmodi infortunia homines tuti essent, sed id peculiari Numinis Providentiæ huic Innocen-
 tiæ statui debite, sanctorum Angelorum excubiis, & hominum ipsorum vigilantie adscriben-
 dum, quia Arbor illa Sanitatis fuerit custos, non externorum casuum defensor, de quâ observa-
 tione Lectori erudito iudicium esto integrum. Quid Esthivus de huius Ligni virtute
 ad Augustini mentem senserit, in suis ad Genesin Annotationibus expressit verbis se-
 quentibus: *Quare lignum Vitæ sit dictum, patet ex capite sequenti, ubi Deus dicit de Ada-
 mo, Nunc autem ne fortè mittat manum &c. nempe, quod Immortalitas hominis de Ligno
 Vitæ extitisset, & non de conditione naturæ.* Ita Augustinus, Irenæus, Hilarius & alii;
 non quod semel sumtum præstaret immortalitatem, (nam dicit Augustinus, Adamum fuisse usum
 ante peccatum,) sed quod daturum fuisset stabilitatem contra vetustatem, ut idem Augustinus
 loquitur. Non igitur unicâ ejus sumtione stabilem seu perpetuam vivacitatem homo consecu-
 turus erat, sed ad vigorem plenæ ætatis conservandum subinde ac sapiens ei fuisset opus esse Ligni
 Vitæ, & sic immortalitatem seu vitam stabilem ejus Ligni illius præstitisset, si homo non pecca-
 set. Indè scilicet dictum est Vitæ lignum. Posteriora hæc verba sunt expressè contra
 Bellarminum, qui alteram ab Augustinianâ Sententiam, quam multorum veterum Pa-
 trum & Scripturæ Sacræ ac rationi valdè conformem esse dicit, ita describit, Lignum Vitæ
 eam habuisse vim, ut vel semel gustatum adferret perfectam immortalitatem, qualem habebi-
 mus post Resurrectionem, & ideo non ante sumendum fuisse, quàm homines essent transferen-
 di de statu Gratiæ, in quo poterant non mori, ad statum Gloriæ, in quo non possent amplius mori.
 Ad utramque Quæstionem ut breviter aliquid dicamus, in genere notandum, circa
 utriusque Resolutionem ab Bellarmino & Pererio cum eorum Sectatoribus ab Au-
 gustini, & qui Ejus autoritate nituntur, Sententiâ discedere, eo quod eisdem Evangelicis
 anam præbere, in rebus præsertim Fidei fundamentum non præcisè attingentibus,
 eadem uti libertate, modò id etiam fiat cum aliquâ ratione. In specie autem, quia
 prior Quæstio, ut à Bellarmino proponitur, involvit & quasi post se trahit posteriorem,
 à Pererio & aliis tractatam, quâ Augustino adscribitur, quasi vim huius Ligni Vitæ ita-
 tuerit fuisse non-naturalem, sed supernaturalem, plerisque citatis in hanc rem ex Augusti-
 no testimoniis, quorum Bellarminus quoque fecerat mentionem mirum videri potest,
 quod Bellarminus hanc Augustini Sententiam in his terminis non proposuerit, omninò
 proponendam ratione Controversiarum præcedentium de Justitiæ Originalis & con-
 creatæ immortalitatis Supernaturalitate, si verè Augustinus ita docuisset. Sed, quod
 præterea hic venit observandum, quidquid Pererio, Scriptori aliàs oculato satis & non im-
 peritipicaci, quique vestigia Ejus premunt, videatur, sicut proximè vidimus, Augusti-
 num ritè intellectum quoad Justitiæ originalis & concreatæ Immortalitatis præsentiam à
 Bellarmino & aliis Doctoribus Papæ Supernaturalitatem ad Evangelicorum partes fa-
 cili operâ posse reduci; ita si laudat à Pererio pariter & Bellarmino testimonia Augu-
 stini accuratè expendantur, non solum ipse terminus Supernaturalitatis non occurret,
 sed & nihil in eis invenietur, quod mentem Ejus fuisse doceat, Ligno Vitæ vim Super-
 naturalem, quo sensu hic terminus in Controversiis prioribus à parte adversariâ adhi-
 betur, adscribi debere. Præcipua, quæ id evincere videntur verba sunt, quæ primo
 statim testimonio commendantur à Pererio, quibus scripsisse legitur Sanctus Doctor,
*Arborem illam præstitisse, quò corpus hominis Sanitate stabili firmaretur, non sicut alio exco-
 sed nonnullâ inspiratione salubritatis occultâ.* Quasi verò, quâ distinctione etiam supra
 sumus usi, id, quod origine suâ fuit Supernaturale, quod Evangelici cum Augustino non
 inficiantur, per inhætionem & ordinarium, adeoque naturalem effectum, non etiam
 simul fuerit naturale, & ita quidem, ut hæc virtus Arboris etiam post Lapsum manserit,
 Pererio id agnoscente, qui in eo, dum pro naturalitate huius virtutis cum pluribus
 aliis militat, nos hic terriari jubet, adque sequentia sine longiori
 morâ progredi.

lib. II. de
 peccat.
 merit.
 cap. 21.

vid.
 Ursin, Ar-
 bor. Bibl.
 p. 89.
 seqq.

